

Савко О. Я., к.е.н., доцент,
доцент кафедри прикладної економіки
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
Куртяк О. П., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності С1 (051 Економіка) ОПП «Економіка бізнесу»
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМТВА

Нестабільна політична і соціально-економічна ситуація, військові дії в країні посилюють ступінь ризику прийняття рішень і функціонування підприємств загалом. У таких умовах забезпечення економічної безпеки підприємства набуває особливого значення, оскільки вона включає здатність реагувати на зовнішні загрози, підтримувати стійкість бізнес – процесів та зберігати конкурентоспроможність.

Питання економічної безпеки досліджували у своїх працях такі автори, як Гапєєва, О.М., Грибінєнко О. М., Дячков Д.В., Зось-Кіор М.В., Павлик Р.В., Лобза А.В., Маланчук, А. М., Копитко, М. І., Романовська Ю. А. та багато інших науковців.

Виходячи з їхніх праць [1-5] можна сказати, що безпека – це комплексне поняття, яке може відображати потребу, почуття, результат цілеспрямованих дій, а також стан, у якому захищені життєво важливі інтереси суб'єктів соціально – економічної системи від можливих загроз і небезпек, для забезпечення їх нормального функціонування.

Проведені аналітичні дослідження публікацій дозволяють зробити висновок про відсутність єдиної думки науковців щодо трактування економічної безпеки підприємств. Вона розглядається, як стан захищеності від внутрішніх і зовнішніх загроз; як елемент ефективного використання ресурсів та людського потенціалу; узгодження та захист економічних інтересів; захист від економічної злочинності та наявність конкурентних переваг.

Теоретичний аналіз публікацій дав можливість виділити такі ознаки економічної безпеки підприємства:

- захищеність соціально – економічної системи від наявних та потенційних загроз із внутрішнього та зовнішнього середовища;
- стійкість та стабільність, які реалізуються через забезпечення відповідного рівня прибутковості;
- узгодженість і реалізація економічних інтересів відповідно до стратегічної мети діяльності підприємства;
- можливість самоорганізації та саморозвитку [2, с. 105].

Варто відзначити, що не від'ємною складовою економічної безпеки підприємства є соціальна безпека. Її можна визначити як стан захищеності соціальних інтересів персоналу від зовнішніх і внутрішніх загроз його

професійному, соціальному статусу та життєдіяльності, за якого зберігається і розвивається трудовий потенціал, зростають його показники ефективності.

Як зазначають Гапєєва, О.М., Лобза А.В [3, с. 75] у сучасних умовах економічна безпека держави на макрорівні трансформується в соціально – економічну, а економічна безпека підприємства в соціально – економічну, яка як фактор, що забезпечує конкурентоспроможність економік світу, забезпечує зростання через розвиток людського потенціалу. Це зумовлено посиленням впливу людського фактору як у державі, так і у зовнішньому та внутрішньому середовищі компанії.

Отже, завдяки достатньому рівню економічної безпеки можна створити сприятливі умови для ефективного функціонування підприємства та досягнення головної мети шляхом своєчасного виявлення, та пом'якшення наслідків будь-яких загроз.

Ефективність протидії потенційним загрозам і усунення негативних наслідків впливу зовнішніх і внутрішніх факторів змушує керівництво оперативно пристосовуватися до нових умов, глибоко розуміти закономірності розвитку та знаходити шляхи збереження діяльності в умовах ринкової економіки та нестабільного економічного середовища.

Перелік використаних джерел

1. Ареф'єва О. В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. *Проблеми економіки*. № 4 (46), 2020, С. 126 – 132.
2. Дячков Д.В., Павлик Р.В., Зось-Кіор М.В. Система економічної безпеки підприємства: поняття, принципи, сутність. *Держава та регіони*. № 5 (110), 2019, С. 103 – 109
3. Гапєєва, О.М., Лобза А.В. Система соціальної складової економічної безпеки в умовах сталого розвитку. *Науковий журнал «Економіка і організація управління» Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 3 (43), 2021, С. 73 – 79. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/11123>.
4. Копитко, М. І., Маланчук, А. М. Дослідження сутності соціально–економічної безпеки підприємства в сучасних умовах розвитку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. (1), 2023. С. 18 – 22.
5. Романовська Ю. А. Соціально-економічна безпека: зміст категорії та її об'єкти. *Бізнес Інформ*. №6 (497), 2019, С. 13 – 20.